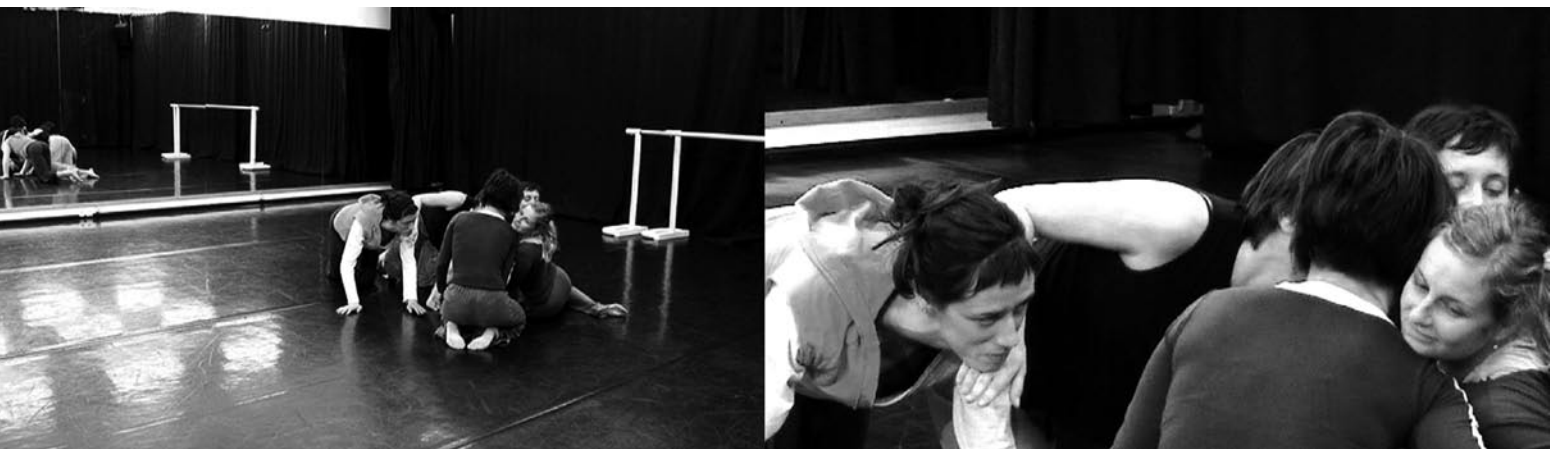

zedik az ember vállára. Ilyenkor már nincs mód a javításra, marad a magába szállás és az elfogadás. Ezen a kritikus mélyponton azonban az ember nincs egyedül, néha van egy-egy megfáradt angyal, aki segít a gondolkodásban: „Azt sugalltam neki utána, gondoljon egy olvasott mondatra: az elmaradt élet mindig olyan szép, abban nem csalódunk soha” (*Jössz, mint az élet*). Vagy egy-egy bőrdzsekis ördög, aki groteszk módon a feloldozást adja a halni készülőknek: „emberen túli belátással gondoljon mindenre... Ami nem történt meg, persze, hogy fáj, egy módon ronthatja tovább, ha megvalósítja” (*Most örülnék neked*).

Egressy novelláskötetéről *kurz und gut* az mondható, hogy mesteri a stabilitásából kibillent lélek érzéseinek megrajzolásában, biztosan kezeli a lírai helyzeteket is. A novellák erőteljes, szoroson egymáshoz kapcsolódó szimbólumrendszere, az írások szereplői közötti sokirányú relációk, a narrátori kiszólások – melyek előre vagy visszautalnak egy-egy novella cselekményére, esetleg meg is magyarázzák azt – mind-mind tudatos szerkesztésre, sokszor megforgatott gondolatokra utalnak. És hogy mit akar az író ezzel a sok angyallal? Talán azt, hogy néha elég látni, mit üzen az élet. Olykor csak egészen egyszerűen annyit, fennhangon és összerendezve a villamoson ámulatba merült hallgatótágot: „Rheinlandstrasse. Fahrtende. Bitte aussteigen!”

M

↳ Szegő János

Másfél nemzedék¹

Hogyan, hányféleképpen találkozunk a versekkel? Ugyanannak a versnek más a halmazállapota egy papírlapon, különállva elegánsan, egy könyvben, otthonos társaságban, vagy egy folyóirat szövegrengetőjében. (Pláne más ugyanaz a mű olvasva vagy felolvasva.) Utóbbi, a folyóirat-olvasás körülbelül olyan, mint amilyen péntek délután a Keleti pályaudvar emberáradata. Látszólag cél nélkül hömpölygő tömeg, valójában mindenki tudja, hogy hová akar eljutni. Ha kellő magasságból vagy távolságból tekintünk erre az embertelenül emberi, nagyon is emberi képződményre, akkor váratlanul irányokat, folyosókat, áramlatokat fedezhetünk fel. És, mondjuk, más tempóban szaporázza léptét, aki Mendéről jön személlyel, mint aki Miskolcra megy gyorsal. Verssor az utcazajban. Egymás mellett avantgárd és Újhold, szabadvers és szonett, újundok és közép-nemzedék, meglelt doyen és fiktív identitású, neves, álneves szerző. Termékeny összevisszaság. (Kivételt jelentenek a tematikus lapszámok természetesen.) És mindez hatványozottan érvényesül, legalább két tucat irodalmi folyóirat közöl számonként négy költőtől körülbelül három verset. Ez több mint 3000 verset jelent, igaz ennek szignifikáns részét Tandori Dezső jegyzi. Ez a kérdés, pontosabban a mennyiségi elv minőségi következménye foglalkoztat az elmúlt napokban intenzíven, amikor is próbálok visszaemlékezni az elmúlt hónapok verstermésére. Valamint arra, hogy ebből a rengeteg szövegből milyen trendek, irányvonalak, tendenciák olvashatók ki. De most valahogy semmit sem szeretnék kiolvasni. A kiolvasások ugyanis több kockázattal is járnak. Az előre gyártott minták mint segédegyenesek adják magukat: nemzedékek tűnnek fel, és hanyatlanak le egyazon pillanatban; egy-egy motívumot (apa, nemi szerv, tükrör) felkap és megforgat az irodalmi szél- és lapjárás; még mindig vannak, akik a klasszikus formára esküsznek, és már egyre több olyan lírikus akad (fel), akik nem tudnak egyszerűen szabályos verset írni, satöbbi. Persze ezek a diskurzus-elemzések se nélkülöznek minden igazságot, vegyük csak a generációs narratívát. Ha figyelmesen olvassuk a kanonikus folyóiratokat, és pláne a vadonatúj lapkezdeményezéseket, akkor azt figyelhetjük meg, hogy *másfél nemzedék kettős indulása* zajlik ezekben az években. Leegyszerűsítve nevezhetjük a legfiatalabb csoportot „körhintásoknak”, az egy félemelettel felettük (előtűk?) járókat pedig „telepeseknek”. Ám ezzel a rögzítéssel még

mindig nem mondtunk sokat. A fiatal életek indulója az irodalmi kultúrában mindig hangos, és igen gyakran repülnek rajban. Ami speciális esetükben, az talán az az akceleráció, ahogyan egyre hamarabb szembesülnek a pályára lépők és a pályakezdők az önérvényesítés, a menedzselés, az ön(le)építés, a *brandelés* szükségzerű kényszerével, vagy kecsgetető lehetőségével. Honlapot készíteni? Ma már gyorsabb és egyszerűbb, mint elmenni a főpostára. Ebből következik, hogy a hagyományos folyóiratok a maguk patinájával és tradicionális aurájukkal nemegyszer előszobaként funkcionálnak, ahonnan tovább lehet klikkelni a szerző virtuális parnasszusára. A másfél nemzedék együttes jelenléte ösztönzőleg hat a legfiatalabb magyar (líra)kritikára is, a legújabb magyar líra műfaj-poétikai, irodalomelméleti, önismereti – és nem egyszer magánéleti – kérdései mágnesként rántják egybe az irodalmi társaságokat. Ez az intellektuális energia aztán továbbgyűrűzik, ezt ékesen bizonyítja az elmúlt években hangot találó, és hovatovább intézményesülő Marno-értelmezés, vagy az olyan izgalmas kísérletek, ahogyan a fiatal nemzedék egy-egy tagja például Juhász Ferenc évtizedek óta nem olvasott, valóban poros könyveit olvassa újra, nem is akármilyen innovációval. A líra és a líraértés egymást feltételező és folyamatos párbeszéde ennek az új és tágan értett nemzedékeknek természetes állapot. Mendei személy és miskolci gyors. Egymás melletti vágányokról.

A

↳ Gaborják Ádám

A nap állása

Ha röviden kéne összefoglalnom az elmúlt időszak kortárs magyar költészetét, a következő kulcsszavakat kapnám elő a szótárból: fiatal, paratextuális, intermediális, test(es). De lássuk sorra.

A 2009–2010-es év egyik nagy kérdése volt számomra, hogy a Telep csoport „könnyes” búcsúja után mi lesz a magányossá vált farkasokkal. A Telepet lezáró és egyben először materializáló (hiába, mégis igaz, bölcsőd és koporsód) antológia természetesen elvégezte a maga kanonizációját: összegez, olvasási módokat jelölt

¹ A Műút körkérdést intézett verset nem író kritikusokhoz, mondják el véleményüket limitált terjedelemben az elmúlt év lírai terméséről. A válaszokat itt olvashatják. A következő számban Ágoston Zoltán, Bednancs Gábor és Kulcsár Szabó Zoltán hozzászólását közöljük.